

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: negyedévre 3 kor. — egész évre 12 kor.
Szállás: negyedévre 5 kor. — egész évre 20 kor.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

LÁSZLÓ JÓZSEF.

Egyesszám ára 4 fillér.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-utca. — Telefon 275.

TOLLHEGYEN.

— szeptember 14.

Saját szennyébe, saját szégyenteljes eseményeibe fog belefulni a vakmerően *szabadelvűnek* nevezett korszak. A Héder-váry-féle vesztegetési ügy, Kristóffy-nak a ligához és a nemzetközietekhez való viszonya és a Zeysig ügy voltak az utolsó évek ki-magasló eseményei.

Nincs a ki sajnálja ezen áldatlan kor-szak bukását, de ha mégis akadnának érzé-keny lelkek, a melyek visszavágnának a hu-sos fazekak korszakát, azok használatára be-mutatjuk a Tisza Kálmántól Kristóffy Józse-fig terjedő idő botrányait. Ezek kezdetben nagy felháborodást keltettek, jórészt azon-ban elfelejtették.

Hát a magyar kereskedelmi és ipar-bank bukásának történetére emlékszik még valaki?

Szárazon ígatjuk ide, a mik ennek a szerencsétlen banknak 1902. február 29-én tartott felszámoló ülésén történtek. Felszá-molt, az étellel azonban leszámolt.

Elnökölt báró Rosner Ervin, kit Tisza gróf ur oly szívesen vett volna be üzlettár-sul a kormányzás üzetébe is.

Előadták, hogy a „Románia csillaga” című petróleum vállalat balsikere adta meg a banknak az utolsó lökést. Pedig gróf Tisza István ur mindent megtett eme szagos üzlet

sikeréért. Lement Aradra és a püspöknél ebédelvén, nyilvánosan ölekezett az oláh izgatókkal. Azt hittük, hogy ebből valami nagyobb szabású nemzetiségi politika fog kibukkanni. Dehogy! Csak a zseb készítette erre Tisza urat. A szegény részvényeseknek a zsebe.

Románia csillaga azonban nemsokára már a magyar miniszterelnöki szék felett ragyogott. Ama gyűlésen ez a csillag némi foltokat kaphatott, a szerencsétlen részvénye-sek könnyeik mögöl nem is igen gyönyör-ködhetek tündöklésében.

Imé, Rozenberg Lajos doktor ur egye-temleges felelősségre öhajtottá vonni az egész igazgatóságot, tehát gróf Tisza István és báró Rozner Ervin urakat is, „kik 10 milliót könnyelműen kidobnak. „Gazság”, kiáltot-ták többen a hírlapi tudósítás szerint.

Steiner Mór a csőd kérését indítvá-nyozza, mely maga után vonja a *büntényítő eljárást* az igazgatóság és a felügyelő-bizott-ság ellen.

Lásab Gyula igen érdekes nyilatkozott tett. A meglopott és kifosztott részvénye-sekhez szö — ugymond — „akik egész vanyonukat veszítették el a gazemberek csalásai miatt.” Neki büns kell, hogy el-lene fölléphessenek a törvényszék sorompói előtt. Sajnos, nem látja itt Tisza István gró-fot, akinek nevére esküdtek a becsapott hi-telezők. Eleget összeharásolt az igazgatóság. fizessék ki a maradékot a valódi részvénye-seknek. Sirva mondják továbbá, hogy 500

részvény árát csalták ki a zsebéből Tisza István nevének varázsával.

Ilyen csunya volt a Tisza bank elfu-csolása. Mondják, hogy Tisza gróf később nagy áldozatokat hozott a hitelezők kárta-lanítására. Ez mellékes. A főtanulság az, hogy nemcsak Románia csillaga, hanem egyéb szédelgő és bal csillagzatok vezették harminc esztendőn keresztül Magyarország közéletét!

A ma — reméljük — végleg elbukott korszak jellemzését folytatni fogjuk.

A Zeysig-féle röpirat.

— szeptember 14.

(gr) Mind világosabb annak ten-denciaja, hogy a Zeysig féle ügyben ugy folytatják a vizsgálatot, hogy abból minden gyanu a koalícióra áradjon. Kristóffy belügyi ügyvivőt egészen kihagyják a játékból, az iránt sem ér-deklődnek, hogy ki bizta meg Zigány Arpádot a „Le az álarccal” című, koa-lícióellenes röpirat írásával, a melyet 400.000 példányban nyomattak ki s így legalább 50.000 forint költséggel járt a terjesztése! A ki ennyi pénzt dobhatott ki holmi hitvány röpiratra, az költhe-tett a Zeysig félere is.

Az egész armányról kezd lehullni az álca. Előbb Apponyit keverték gya-

A természetes dolog.

(Detektiv történet.)

A northamptoni grófság társaskörében leírhatatlan volt az izgatottság. Ugyyszólván egy órában terjedt el a hír, hogy Thomas Barlayt, a hírneves ügyvédet és nejét halva találták.

Halva mindkettőt, de micsoda körülmények között! Thomas Barlay bern volt a városban és irodájában találták halva este 10 órakor. Felesége kinn volt a városban ki-vül levő nyaralójukban; ott lelték fél 10 kor halva a nyaraló hálószobájában.

Thomas Barlayn semmi nyoma a külső erőszaknak; a gyors és felületes orvosi viz-szát szerint valószínűleg szélütés követke-zésében halt meg. Neje ellenben nyilvánvaló mi módon pusztult el: az éjszaka betörők jártak a nyaralóban, azok ölték meg a való-szerűleg védekező kocsi és a ház asszonyát, aztán összeharásoltak mindent ami értékes és tovább állottak.

Egyenként egyik, vagy másik esemény érthető volna, de megfoghatatlan volt, miért törték be és gyilkolták meg az urnőt ép ab-ban az időben, midőn a férj odahaza hirtelen halállal mult ki.

A város közönsége teljes mértékben él-vezte a szenációt; kombináltak, találgattak de a titkot megfajteni nem bírták. A rendőr főnök elvesztette a fejet és semmit sem tu-dott világosságra hozni; végre is táviratozott a legügyesebb detektivert.

A hirtelen halállal kimúlt ügyvéd még fiatal ember volt. 30—32 év körüli lehetett, hatalmas termet, de kissé szivbajos. Még csak két éves házasság volt és a nyarat a város mellett fekvő villájukban töltötték. Családjuk még nem volt. A villa vagy más félóránnyira volt a várostól. A nő egész nap kinnlakott; a férj reggelenként bejött a vá-rosha dolgait végezni, késő este azután min-dég ő is kiment nejéhez. Kinn a villában nem volt más személy az urnőn kívül a ko-csinnál. A fiatal házasság nagyon jómóduak voltak és soha civakodni őket nem látta senki.

Mint történhetett ez a rettenetes katasz-trófe? Mert hogy a két esemény között va-lami kapcsolatnak kell lenni, azt mindenki biztosra vette.

Mint függhet össze, mi lehet az oka ennek az egy és ugyanazon órában történt két esetnek?

Az ur holt tetemét a tekaritónő találta meg este 10 óra felé, mikor bement az ur

szobájába, hogy rendbe hozza azt. Nagy ré-mületére, íróasztala mellett hanyatesve találta urát. Az orvos csak a hirtelen halált tudta megállapítani már. Alighogy ez a hír elter-jedt a városban, jött a másik hír: az ügy-véd nejét meggyilkolták, a kocsi szintén és a nyaralót kifosztották.

Szélvész nem halad gyorsabban, mint ez a két hír. Ejjélre az egész város tudta mi történt és keresett, kutatott az okok, a ma-gyarazatok után, de hiába, hasztalan. . . .

Végre is általános vélemény az volt, hogy tüstént hozatni kell egy igazi szak-embert, aki majd kifogja deríteni, mi össz-függés lehet e két eset között. A rendőr-főnök először ugy magyarázta meg a dolgot, hogy a férj értesülve neje meggyilkolásá-ról, hirtelen ijedségében és felindulásában szívzólhűdést kapott; ezt azonban azonnal lehetlenné tette az a körülmény, hogy a férj halála órájában még a városban egy lélek sem tudott arról, mi történt a városban kívüli nyaralóban és csak az ügyvéd halálá-nak második órájában jött félig fulladtan egy para-zt és jelezte, hogy mi történt.

Előtte nem jött senki, de nem is jöhe-tett be a városba a hírrel, mert gyalog leg-kisebb idő két óra, mi szükséges az ut megtételére.

Csáthi Ferencnél

Debrecen a helybeli zenedében II. Egyháztér 2. szám hivata-losan elfogadott zeneművek nagy választékban kaphatók.

nuba, miután azonban közéletünknek ez a tündöklő alakja kétes alakokkal nem érintkezik, hozzá férni nem lehetett. Pedig az „Az Ujság“, Gajári lapja, ezt teljes rosszhiszeműleg kísérlette meg, egyenesen ráfogván a szerzősége Ap ponyi bizalmas emberére, Weisz Juliánra. Weisz Julián panaszára a királyi ügyészség a vádat nem vállalta, mert hiszen a kormány (kivált Kristóffy ur, a Zeysig-ügy ludasa) nem akart vádlottként szerepelni ebben a turpisságban.

Erre következett a Gajári panaszoló föllépése. Ekkor már ki volt készítve Zigány és Baneth, megvolt az új haditerv, kiszemelték Bánffy és megindult ellene a hajszja. Bérczy rendőrtanácsos valóságos leszámazottja a III. Napoleon idejéből ösmert beugrató rendőri talentumoknak és így igen alkalmasnak látszott a Kristóffy megmentésére, Bánffy beáztatására. Bánffy érintkezett Zigánnyal és Banethel, sőt levelet is irt az előbbinek, amelyben ezt írja: „a brosurá magyar kiadására nincs szükség, elég abból kivonata is a magyar publikum számára.“ Elég gyanus levél volna, csak hogy Bánffynak van egy „Magyar Közélet“ című folyóirata, Zigány pedig ennek volt a segédszerkesztője. Bánffy utasításul írta a segédszerkesztőjének, hogy ne nyomassa le, ne ismertesse bőven a botrányos röpiratot, elég abból rövid kivonat is a magyar publikumnak. Bánffy nagy róka lehet, de még nagyobb Zigány, a ki célzatosan kérdezősködhett Bánffynál, hogy tőle később gyanúsításra felhasználható levelet kapjon. Hogy Bánffy sorai nem a röpirat magyar kiadásának szükséges, vagy szükségtelen voltár vonatkoznak, folyik abból, hogy hiszen a röpirat eredetileg magyarul íratott és németre fordított le.

Ha Bánffyé lett volna a röpirat,

nagyon jól tudta volna, hogy hiszen a magyar röpirat megvan, annak szükséges, vagy szükségtelen voltáról nem beszélt volna.

Mig tehát a rendőrség a Pietriek és Protmannok módjára keveri a dolgot, hogy a bukott kormány helyzetén segítsen, a koalíció dolgát ellenben neheztse, addig — szerencsére — a berlini nagykövetség közbenjárására Berlinben is firtatják az ügyet. A legújabb táviratok értelmében ott egészen más eredményre jutottak, mint a budapesti rendőrség. Ott már tisztában vannak az ügygyel. Bérczy uram ettől a fordulattól nagyon megrémült, Berlinbe vetődik a berlini rendőrség kikémlésére. Ugy látszik azonban, hogy Lét hatalmas uralkodó, királyunk és II. Vilmos egyesült erővel azon vannak, hogy felösmérhessék a szennyes ármány eredeti forrását. Ha a királyok kíváncsiak, kielégülhet a népek kíváncsisága is. Rövid időn tisztába jövünk az egész homályos ügygyel.

Politikai hírek.

— **Kristóffy** — képviselő. Német-Bogsánról jelentik: A mai képviselőválasztás teljes esendben folyt le. Szeacu választási elnök 3 órakor megnyitotta a választást és jelentette, hogy egyedül Kristóffy József belügyminisztert jelölték. A törvényes idő letevével újabb jelöltet nem ajánlottak és így az elnök Kristóffy a német-bogsáni kerület egyhangulag megválasztott képviselőjének jelentette ki.

— **Uj főrendiházi tagok.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, Matlekovits Sándor belső titkos tanácsost, csépei Zoltán Elek nyugalmazott altábornagyot és verseghi Márffy Enil földbirtokost élet-hossziglan a főrendiház tagjaivá kinevezte.

Bevonultak az ügyvéd szobájába. A földön fekvő halott iránti tiszteletből, no meg félelemből a csacska társaság hirtelen csendessé lett. A detektív pedig alig nézett körül a szobában, elkezdett magában mosolyogni. Olyan mosoly volt ez, miről mindjárt tudták a jelenlévők, hogy jó nyomot talált. Figyeltek és lesték minden mozdulatát.

— Gondolja mister — fordult feléje a rendőrfőnök, hogy nyomot talált?

— Igen, felelte ez, azt hiszem pár perc alatt meg lesz oldva a kettős szerencsétlenség rejtélye.

— Eszerint a két eset tényleg összefügg? kérdezték kíváncsián.

— Mindenesetre; ebben egy percre sem kételkedtem.

— De hát akkor mi lehet az az ok, türelmetlenkedett egy fiatal asszonyka, az elhunyt nő jó barátja.

— Most már egy kéréssem van önökhöz, szólott a detektív. Kérem mondják meg, milyen embernek ismerik a helybeli telefon kezelőt?

Elmondották neki, hogy nagyon megbízható ember, nem részeges, jó emlékező tehetsége van, szorgalmas. A városka kis forgalmát ő maga végzi egyedül a telefon osztályban.

— Eszerint megbízhatom abban a mit mondani fog nekem? Mert most már csak ő tőle függ a rejtély megoldása.

Biztosították, hogy minden szavában megbízhatik; kipróbált régi tisztviselője a városnak.

Erre a detektív felsengette az irodában levő telefonon a postahivatalnokot és vagy

A politikai helyzet.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 14.

Eljutottunk volna odáig, hogy a hivatalos „Budapesti Közlöny“ közli a Fejérváry kormány fölmentését. A nevezetes okmány szóról szóra így hangzik:

„Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi szeptember hó 12-én kelt legfelső elhatározásával a magyar összes miniszteriumnak hivatali lemondását kegyelemben elfogadni és egyuttal meghagyni méltóztatott, hogy az egyes miniszterek hivatalos működésüket további legfelső elhatározásáig folytassák.“

Ezzel a legfelsőbb kéziratral kapcsolatosan közöljük azt a másik okiratot, mely nemsokára szintén egy felség, vagyis a szuverán nemzet akaratának kifejezőjévé fog válni. Ez pedig az egyesült ellenzék vezérlő bizottságának vádindítványa.

(A kormány vád alá helyezése.)

A Polónyi Géza által szerkesztett vádindítvány szószerint így hangzik:

Indítvány:

Határozza el a képviselőház, hogy a báró Fejérváry Géza miniszterelnök vezetésé alatt álló kormány minisztereit, névszerint:

Báró Fejérváry Géza miniszterelnököt, ugysis mint a pénzügyminiszterium és a felség személye körüli miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott minisztert,

Lányi Bertalan igazságügyi,

Vörös László kereskedelemügyi,

Kristóffy József belügyi,

Bihar Ferenc honvédelmi,

Lukács György vallás- és közoktatás-

ügyi,

György Endre földmívelési és

Kovacevics István horvát-szlavon dalmátországi tárcanélküli minisztereket feleletre vonásuk céljából az 1848. évi III. t. c. 4-ik § ára való utalással, az 1848. évi III. t. c.

két percig beszélgetett vele. Aztán letette a kagylót és odaállt a társaság elé.

— Nos uraim és hölgyeim a nagy rejtély meg van oldva. Ha önök hallani fogják, mily egyszerű dolog volt erre rájönni, csodálkozni fognak azon, hogy maguk nem ismerték fel azonnal a helyzetet.

Egyszerű a rejtély megoldása mint mondtam, hanem maga az eset annál rendkívülőbb. Az örök barátja, Barlay ügyvéd a legborzasztóbb gyötrelmen ment keresztül mielőtt a halál érte volna. Nincs tudniillik másról szó, minthogy Thomas Barlay ur jelenlétében és füle hallatára gyilkolták meg nejét.

— Lehetetlen, abszurdum, kiabálták a jelenlévők. Barlay ügyvéd nem is volt kinn nejenél a gyilkosság idején.

A detektív mosolygott:

— Igaz nem volt kinn a nyaralóban, ezt én nem is állítom és mégis végig kellett szenvednie neje meggyilkolását. Végig szenvedte a telefon utján.

Általános meglepetés és borzalom.

— A dolog így történt. Az ügyvéd fél 10 óratájt, midőn már távozni akart a szobából és a városból, a telefonon csendet hallott. Neje csendgette fel, mert mint önök is tán tudják, a villában is van telefon.

Rémülve beszélt el férjének, hogy rablók vannak a házban, kik a kocsissal már végeztek, most őt keresik. Az asszony kutatásom szerint bezárkózott abba a szobába, a hol a telefon volt és ott is gyilkolták meg. Mig az ajtót rá nem törték minden valószínűség szerint minden mozzanatot a belemondott a nő a telefonba. A férj pedig

A rendőrfőnök belátva, hogy ez az eset erejét felülmúlja, engedett az általános kíváncságnak és táviratilag hívta meg Angolország legügyesebb detektívét, maga pedig megelégedett avval, hogy nehézkos embereivel a rablógyilkosok után kutatott...

Másnap megérkezett a detektív. Szinte gunyos kíváncsisággal fogadták: no itt van egy nehéz eset, hát ha olyan ügyes vagy, rajta, old meg a rejtélyt. A detektív pedig először a rablógyilkosság színtetere, a nyaralóba vezette magát. A rendőrfőnök, az elhunytak barátai, a város előkelősége kísérték őt.

A szenzációra és pletykára éhes társaság azonnal tudni akarta az eredményt, ha úgy gyanú lesz egyáltalában eredmény.

A híres, furfangos detektív pedig meg-megtartotta a helyszíni szemlét. Még minden érintetlen volt, a holtestek ott heverték azon a helyen, ahol megtalálták őket. Megvizsgálta a leütött kocsist, az összes ajtókat, ablakokat, a bejárat abba a szobába hol a ház urnöje feküdt holtan. Megnézte a halott nőt, fekvő helyzetét, aztán kérte a társaságot vezessék a városba, az ügyvéd holtest-téhez.

Felkerekedett az egész kalandéhes társaság és bevonnak a városba. Utközben a detektív nem szólt egy szót sem: egyesek azonban folytonos kérdésekkel zavarták, bosszantották.

Megérkeztek a városba. A halott férfi még mindig a földön feküdt; a rendőrfőnök nem engedett semmit sem teani addig, mig az első vizsgálatot a meghívott szakértő meg nem ejti.

32 ik §-ának a) és b) pontjai alapján vád alá helyezi.

A vád alá helyezést elrendelő határozatnak meghozatala után, annak végrehajtása előljből rendelje el a képviselőház az 1848. évi III. t. c. 34. §-ában a vád pörvitelére meghatalmazott 3 biztosnak a képviselőház tagjaiból való megválasztását és ezen választás foganatosításának napirendre tűzését.

A vád képviselére hivatott biztosok megválasztása után keresse meg a képviselőház a hitelesített jegyzőkönyvek idevonatkozó kivonatának közlése mellett a főrendiházat az iránt, hogy a vád alá helyezésnek törvényszerű elrendelését, a vád képviselére megválasztott biztosok kiküldését tudomásul venni és az 1848. évi II. t. c. 34-ik §-ának megfelelőleg a kebeléből megalakítandó bíróságnak megválasztása iránt intézkedni, ennek megtörténtéről a képviselőházat, a bíróság megalakításánál való jogok gyakorlása céljából pedig az ítélkező bíróság megalakulására kitűzendő határidőről a vád képviselére kirendelt biztosokat kellő időben értesíteni kegyeskedjék.

(Az indokolás.)

Az indokolás befejező része így szól: Történelmünk lapjai tanuskodnak róla, hogy a báró Fejérváry Géza miniszterelnökségéhez hasonló pártokivüli efemer kormányral már egy ízben történt az alkotmány kijátszására célzó kísérlet.

A nemzet választott képviselői Récesy Ádámnak vád alá helyezésével védelmezték meg az alkotmányt.

Ha elődeinkhez méltók akarunk maradni mi sem cselekedhetünk másként.

A báró Fejérváry Géza miniszterelnöksége alatt álló kormány megalakulásával, hivatalban maradásával és minden lépésével sérti, veszélyezteteti országunknak függetlenségét és alkotmányos biztosítékainkat. Veszélyezteteti a hadköteles állampolgároknak egyéni szabadságát. Meg nem engedett célokra fordítja a törvénytelenül befizetett adókat, illetékeket és állami jövedelmeket.

tehetetlenül volt kénytelen hallani mint keresik halálra fiatal nejét; segíteni nem segíthetett, hiszen érahosznnyira volt a nyaralótól. Hallania kellett a tragédia lefolyását, sőt nagyon valószínű, neje utolsó sikolyát és tetemének zuhanását is hallotta a telefonon át. Szívujjain ember lévén, e reite netes esemény annyira felizgatta, hogy holtan terült el a földön. Nézzenek kérem oda; ott fekszik az irásztal és a telefon állvány között. Kinn a villában a nő szintén mindjárt a telefon alatt feküdt átszurva. A kagylók mindenütt le voltak akasztva. Végül a megbízható telefon kezelő is bizonyítja, hogy az nap este fél 10 óra tájt heves esengetéssel kérték az ügyvédet. Ő bekapcsolta és miután lecsengetést nem kapott, háromszor intézett kérdést, végeztek e már a felek. Azonban feleletet már nem kaphatt, mert ekkor már a kettős katasztrófa megtörtént.

A társaság felocsudott bámulasáhol. Most hogy meg volt oldva a nagy titok, mindenki a legtermészetesebbnek találta a magyarázatot.

Egy fiatal ember meg is jegyezte hangosan:

— Igazán milyen neveltséges, egyikünk sem jött rá erre az egyszerű dologra. Ennél természetesebb dolog nincs a világou.

A detektiv pedig gunyosan mérte végig a hengegőt és ott hagyta a társaságot. A ga embereket kutassa most már ki a rendőrök, 6 ilyen kis dolgokkal nem foglalkozik.

rr.

Születésének eredendő bűne, hogy erre az alkotmánytörő feladatra azért vállalkozott, hogy a magyar nemzet és királya közé férközve, a végrehajtó hatalomnak visszaéléseivel megakadályozza az ünnepelesen és állhatatosan megnyilatkozó azon nemzeti közakaratra érvényesülését, amely a magyar nyelvnek a hadseregben való elismerését isteni és emberi elvülhetlen jogai alapján követeli.

Megingatja a nemzetnek alkotmányába vetett hitét. — Értéktelenné akarja tenni alkotmánybiztosítékainkat.

Pártonkivüli mezt ölt, de minisztereit a kisebbségben maradt pártok és bukott rendszernek kiérdemesült bajnokaiból válogatja.

Viszályt szít a nemzet és királya között és gátul áll a nemzet által választott többség érvényesülésének.

Szövetségese utján megfenyegeti az országgyűlésnek tanácskozási szabadságát.

Szentségtelen kézzel hozzányul minden fegyverhez, amely hasznos lehet arra, hogy a magyar alkotmányban a magyar nyelvnek jogát letiporhassa.

Nem cselekedhetünk másként:

A vád alá helyezési indítvánnyal, melynek elfogadását tiszteletteljesen kérjük — átadjuk báró Fejérváry Gézát, Lányi Bertalant, Kristóffy Józsefet, Vörös Lászlót, Bihar Ferencet, Lukács Györgyöt, György Endrét és Kovacevics Istvánt törvényes bíráltnak.

(Értekező pártok.)

Átérve a nap eseményeire, megállapítható, hogy a mai napot a pártok értekezletai foglalják le. Délelőtt a függetlenségi párt és az új disszidensek, délután pedig a többi pártok tartottak értekezletet. A koalizált pártok konferenciáit a vád alá helyezés és az általános szavazati jog foglalták le s ez utóbbi kérdés a szabadelpvűpárt napirendjén is szerepelt.

(A választási reform.)

Az általános szavazati jog kérdése külföldben mind nagyobb port ver föl. Déssy Géza tegnap befejezte erről szóló indítványát, mely egy hét szakaszból álló törvényjavaslat. De mit ér az az ügy a szabadelpvűpártok, ha Kristóffynak már beletörik a bicskaja? . . .

Ma délelőtt ugyane tárgyban Vázsonyi Vilmos jegyzett be indítványt, amelyben javasolja, hogy a kérdés előkészítésére bizottság küldessék ki. Az indítványokat holnap semmiesetre sem olvassák fel, miután a házszabályok értelmében indítványok csak szerdán és szombaton olvastatnak fel.

(A holnapi nap eseményei.)

Az általános érdeklődés a holnapi ülés felé irányul, noha most már csaknem bizonyosra vehető, hogy minden izgalom nélkül fog lefolyni.

Természetesen most már minden politikai pártot a kibontakozás kérdése érdekli.

Fejérváry Géza báró — hírszerint — a holnapi ülés után keresni fogja a találkozást Kossuth Ferencel, hogy megállapítsák azoknak a politikusoknak a névsorát, akiket a király audenciára fog szólítani. Ha ez megtörténik, akkor Fejérváry Géza báró szombaton Bécsbe utazik s vasárnap tesz előterjesztést öfelségének.

(A függetlenségipárt értekezlete.)

A függetlenségi párt ma délelőtt tíz órakor tartotta meg értekezletét Kossuth Ferenc elnökelete alatt. Napirend előtt elnök

egy csomó bejelentést tesz. Jelenti, hogy a bihari kerületben Rigó Lajost, a técsőiben Szilágyi Istvánt és a bonyhádi kerületben ifj. Weber Jánost választották meg. Beléptek a pártba Fogarassy Zsigmond és Kaufmann Géza. Ezzel a függetlenségi pártnak 181 tagja van.

A napirend során elnök jelenti, hogy a vezérőrbizottság megbízásából két tárgyat terjeszt elő. Az egyik a Fejérváry kormány vád alá helyezésének dolga, a másik az általános választói jog kérdése. Az általános választói jog kérdését Kristóffy dobta bele a közvéleménybe. Ezt nem lehet a napirendről levenni. A függetlenségi párt ezt nem is akarja, mert hiszen az általános választói jog programjának egyik sarkalatos pontja. A napirend első pontja a vádindítvány.

Polónyi ezután felolvassa a terjedelmes iratot, melyet egyhangulag elfogadnak. — Fent egész terjedelmével közöltük, az indokolás egy részével együtt.

(Az újjászervezettek kérvénye.)

A magyarországi újjászervezett szociáldemokrata párt hoinap nyújtja át a képviselőház elnökének azt a kérvényt, a melyben ötszázezer magyar honpolgár kéri az általános titkos szavazati jog törvénybe igátását. A kérvényt holnap délelőtt száz tagu munkás küldöttség nyújtja át a képviselőházban Justh Gyulának. A küldöttség vezetője és szónoka lesz Mezőfi Vilmos orsz. képviselő. A kérvényben jogokat kérnek a népnek és valódi népparlamentet óhajtanak. A kérvény befejezése itt következik:

„Törvényhozó urak! Addig cselekedjenek önök, amíg nem késő! Addig cselekedjenek, amíg még van magyar nép e hazában. Mert bizony-bizony, ha a romlás folyamatát fel nem tartóztatják az egyetlen orvosszerral, — az általános titkos és egyenlő választási joggal, — a mely ma még segíthet: bekövetkezik az a gyászos idő, amikor e honban idegen lesz az ur, néhány ezeré lesz ez ország minden földje, minden kincse és a nép, az istenadta magyar nép, bérencsolga lesz apáinak földjén, vagy ott lesz koldusbottal kezében barangolva szerteszét a nagy világban.

A törvényhozó urak iránti köteleles tisztelettel vagyunk:

Magyarország 2317 községnek, 500 ezer polgára nevében a magyarországi újjászervezett szociáldemokrata párt.

(A képviselőház elnapolása.)

Éjjel érkezett távirataink jelentik: A „Magyar Nemzet” ma szenzációs közleményt hoz. Hírül adja, hogy a holnap öszszetülő képviselőházat október 10-éig elnapolják. Remélhető, hogy akkorára sikerül a válság megoldása.

(A kihallgatások.)

Az egyesült ellenzék körében határozottan állítják, hogy gróf Andrássy Gyula, Kossuth Ferenc és gróf Zichy Aladár már legközelebb meghivatnak a királyhoz. Erősen tartja magát annak hire, hogy Széll Kálmán is meghívást kap.

(Tisza a választói jog ellen.)

A szabadelpvűpárt este tartotta meg értekezletét, amelyen megállapította, hogy a Ház holnapi ülésén milyen magatartást fog tanusítani. Az értekezleten Tisza István kijelentette, hogy örvend, hogy a korona az

általános választói jog behozatalába nem ment bele. Ám de mivel a király ezen elhatározását Goluchovszky és Gautsch tanácsára történt, ebben az alkotmány sérelmét látja. Kijelentette továbbá, hogy Fejérváryt a Házban meginterjúvolja e kérdésben.

Sándor Pál indítványt terjesztett elő az értekezleten, hogy egy bizottság választás-sék, a mely a többi pártokkal lépjen érintkezésbe. Az indítványt nem fogadták el. A szabadelvűpártból kilépett képviselők elhatározták, hogy új pártot nem alakítanak.

(A kormány vád alá helyezése.)

Ma este az összes pártok értekezletet tartottak. A disszidensek, a függetlenségi-párt néppárt és újpárt egyértelműleg azt határozták, hogy a **Fejérváry kormány vád alá helyezésének indítványát elfogadják.** A választói jog napirendre tűzését a néppárt és újpárt nem helyesli. A pártok a koalíció fenntartását mindaddig kívánják, a míg az összes nemzeti követelések teljesítve nem lesznek.

Gyilkosság és öngyilkosság.

— szept. 14.

Nap-nap mellett hasábokat irnak a lapok mindenféle gyilkosságok és öngyilkosságokról.

Megdöbentő, megiszonyító az emberi léleknek ez az elpusztító elvadulása, melynek oly sok emberi élet esik áldozatul.

Szomorú az egész emberiségre, istennek teremtett képmására, hogy visszaél az ember az ég legnagyobb adományával: az emberi étellel.

Idegzetünk megrendül, mikor ily bestiális tettek folynak le szemünk láttára.

És az élet mindennap produkál ilyen vad, végzetes szenvedély-kitöréseket.

Mikor fog az emberi faj a józanggondolkozást megsemmisítő őrjöngések veszedelmétől megszabulni?

Talán soha.

Mennyi megaludt vér fekszik tócsákban, mennyi megfagyott vér, eltorzult arc kelt az emberben leírhatatlan érzelmeket s az ember még sem irtózik az önmaga ellen elkövetett bűnösségen.

Igen, a lapok ezekről folyton irnak, keresik, kutatják az okokat s a számlomra méltó szerencsétlen teremtések vétkeit ostorozzák s mindenkit óvnak e veszedelemből kergető cselekményektől.

De az emberek eszét, érzését, szívök világát megváltoztatni nem lehet.

A kétségbe esés, a nyomor, a gonosz lelkiismereti furdalás kezünkbe adják a fegyvert s kétségbeesett harcot bensőnkben viva, utolsó percben jön az elszámolás végzetes perce, ilyenkor sem embert, sem istent már nem ismerünk, gondolatunk, érzésünk megsemmisül, szemünk elhomályosodik s a katasztrófa elkerülhetetlen.

Mi idézi fel ezt a helyzetet? Azonban a maga valójában, erre nehéz a felelet.

Titokzatos, mint maga az élet.

Az élet pedig rejtély, melynek megfejtési kulcsa nincs a mi kezünkben. Mi csak sejtjük a titkokat, de magyarázatokat, felvilágosításokat hiába kérünk.

Tény, hogy a gyilkosságok és öngyilkosságok napirenden vannak, a lapok kürtölik mindenfelé s hasábokat irnak róla. Ezeket részletekre osztják, cikkelyekre, címeket adnak néki, melyek hangzatosak s a közönség mohó vágygyal szedi magába e leírásokat, mondhatni lelkesül érettek.

Ha nincs efféle szenzáció ma a lapban, nem is olvassa szívesen.

Az utcai rikkancsok torkuk szakadtából kiabálják az ujság nevét s hogy miféle rémes hírek vannak benne, miféle nagy szenzáció van ismét.

E tulhajtott s naiv hírterjesztéssel csak még sokszorozódik az emberekben az öngyilkossági gondolat, hogy vajon mi is van hát benne, milyen is az az öngyilkosság?

Hogy mennyire elszaporodott ma már a gyilkosságok és öngyilkosságok száma, annak leírására nincs szó az ember egyebet sem hall, lépten-nyomon hangzik fülünkbe, hogy az emberek az életet megbeesülni egyáltalában nem tudják.

A nagy botrány.

Zigány a vizsgálati fogházban.

— szeptember 14.

Még nem világosodott ki a botrány összes vétkeseinek ki és mivolta, de pizkosság dolgában mégis gyönyörűen fejlődik az ügy. „Es gehört zum Kapitäl „pfuj!“ (A pizkosság fejezete alá tartozik.)

(A sajtó iroda jelentése.)

A Zeysig ügyben a rendőri sajtóiroda ma a következő furcsa kis jelentést adta ki:

A rendőrség által a Zeysig féle röpirat ügyében követett eljárásról egyes hírlapok célzatos közleményeket hoznak, amelyekre a rendőrség kijelenti, hogy a rendőrségnek kötelessége az ily féle büntetendő cselekményeket üldözni és sem egyes politikai tekintetek által magát nem befolyásolhatja és nem terrorizáltatja. A rendőrség a valódi tényállást keresi és erről az utrói nem fog letérni. Valóiban az hogy Bérczy Berlinbe utazott volna. Kért ugyan szabadságot, hogy családi ügyben Bécsbe utazhasson egy napra, de a hírlapi közlemények nehezítik annak megadását.

Ebből a jelentésből az világlik ki, hogy a Bérczy ur berlini utazását egyszerűen lefujták. Jelentik is, hogy a rendőrtanácosos ur kapott ma a berlini rendőrségtől táviratot.

Kiviláglik továbbá, hogy Bérczy ur a maga eljárásának ódianát a sajtóra igyekszik háritani. Ugy látszik, nem sült el a vizsgálat tendenciája, mely a Bánffy befekítésében csuesosodott ki, így tehát a hírlapokat kell megrendszeresíteni, mert a Bérczytől nyert egyoldalú információkat híven közölgették.

Hijába minden, Kristóffy urat nem lehet a más bőrére megmeateni.

A mai események külföldben a következők:

(Zigány a kir. ügyészségen.)

Zigány Árpádot a Zeysig féle röpirat szerzőjét a megejtett nyomozat után a rendőrség még tegnap délután átszállította a kir. ügyészség fogházába. Zigány Árpáddal együtt átkerültek a bűnügy eddigi összes iratai is a kir. ügyészséghez, ahol dr. Magyar István kir. ügyész ezen bűnügyi iratok alapján még tegnap elkészítette terjedelmes indítványát a vizsgálati fogsághoz.

(A kir. ügyészség vádindítványa.)

A kir. ügyész indítványában Zigány Árpád ellen a btkv. 127. §. 1—3. pontjaiba ütköző felségsértés büntetettének elkövetésére irányuló s a btkv. 134. §. ába ütköző egyes felhívás büntette, továbbá a királlysértésnek a btkv. 140. §. 2-ik bekezdésébe ütköző sajtóvétségé miatt kéri a vizsgálat elrendelését a vizsgálati fogság fenntartásával

együtt. A vizsgálati fogság fenntartását az ügyészség azzal indokolta meg a B. P. 141. §. 1—3. pontjai alapján, hogy a büntetés előre láthatólag nagy lezz, s terhelt rovti multu ember, hogy szabadlábra helyezés esetén a nyomozat további eredményeit az esetleges bűnjelek eltüntetése által megghiusíthatná.

(Zigány vizsgálati fogságban.)

Dr. Bakonyi Kálmán vizsgálóbíró az ügyészi indítvány értelmében ma délben a fenti szakok alapján elrendelte a bűnvizsgálatot Zigány Árpád ellen s ugyancsak elrendelte a vizsgálati fogságot is ellene. A vizsgálóbíró a vizsgálati fogság elrendelését a büntetés előrelátható nagyságával, továbbá azzal indokolta meg, hogy Zigány Árpád szabadlábra helyezése esetén a bűnjelek eltüntetése által a vizsgálat illetve nyomozat további eredményeit megghiusíthatná.

Dr. Bakonyi vizsgálóbíró ezen végzését Zigány Árpád és védője előtt ma dél tájban hirdette ki. Dr. Halmai Elemér védő ezen vizsgálóbírói végzésnek a vizsgálati fogságot elrendelő része ellen felfolyamodást jelentett be a törvényszék vádtanácsához, amely 48 órán belül érdemben fog dönteni a szabadlábrahelyezés kérdésében.

Délután egy óra tájban dr. Bakonyi vizsgálóbíró hozzá fogott Zigány Árpád kihallgatásához.

(Bánffy közbelép.)

Báró Bánffy Dezső a koalícióbéli pártvezérek szerdai összejövételén rendkívül hevesen fakadt ki az őt ért gyanúsítások ellen.

— Ha negyvennyolc óra alatt teljes és tökéletes világosságot nem derít a Zigány-afférra a rendőrség, — mondta a politikus társaság előtt Bánffy — úgy magam veszem kezembe az ügyet s ha kell, a legerélyesebb presszióval is kikutatatom, hogy ki a Zigány-röpirat értelmi szerzője.

(Zigányt fölbérelték Bánffy ellen.)

Késő éjjel jelenti tudósítónk, hogy a Zeysig botrányban újabb és jelentős fordulat állott be. Lakatos László ugyanis kijelentette, hogy neki 4000 koronát ajánlottak fel, ha Zigányt arra bírja, hogy Bánffyt nevezze meg a Zeysig-röpirat szerzőjének.

Törvényhatósági élet.

Ujtás az utca seprés körül. Bizony van mit ujtani minálunk az utca seprés körül. Mert sehol a világon nincsen ilyen lehetetlen állapot, mint Debrecenben. Az a szörnyű por, a mi az utcák seprése alkalmával felkerekedik, egyenesen borzalmas. A városnak most alkalma nyílik, hogy ezen változtasson. Tegnap ugyanis Ráth Ferenc budapesti mérnök utca seprő gépet ajánlott a városnak. A tanács — mint értesülünk — az utca seprő gépet legközelebb kipróbálja s ha beválik, akkor be is szerzi.

Az állandó választmány ülése. Hajdúvármegye állandó választmánya ma délután Rásó Gyula alispán előktele alatt ülést tartott. A közgyűlés elé kerülő tárgyakat látták el javaslatlalt. Az állandó választmány e hó 22-én és 28-án tart még ülést. A darabont miniszteri leiratoknak irattárba helyezését, a társ törvényhatóságok hazafias átiratainak tudomásul vételét fogja javasolni az állandó választmány a 29-én tartandó közgyűlésnek. A hajdúszoboszlói utépítés dolgában azt fogják javasolni, hogy ha a kormány nem építené ki a beruházási köl-

esőn terhére, akkor a kiépítését a vármegye utadójából fogják fedezni.

Jóváhagyott határozat. Debrecen város egyik mult közgyűlésén határozatot hozott arra, hogy 130 ezer korona költséggel szaporítani fogja az elemi iskolák számát. Ezt az iskola építő határozatot a belügyminiszter tegnap érkezett leirata szerint jóváhagyta.

Hajdúvármegye közgyűlése. A vármegye őszi közgyűlését az alispán szeptember 29-ére tűzte ki.

A számvevőségek visszaállítása. Pestpilisotkiskunmegye törvényhatósága a számvevőségek visszaállítása tárgyában feliratot intéz a képviselőházhoz. A feliratot Debrecen városának tegnap küldte meg s kéri pártolni. A felirattal a legközelebbi közgyűlés fog foglalkozni.

A város világitási vállalatának a jövő évi költségvetését Debreceni Lajos igazgató és Körner Adolf tanácsnok elkészítették s azt a város tegnap küldötte meg a törvényhatósági bizottság tagjainak. A jövő évi költségvetés szerint az összes bevételek 418,680 kor. lenne. Ezzel szemben a kiadások 350,268 korona. Ajántható többletből 40000 korona a házi pénztárba fizetendő be a többi pedig a világitási vállalat fejlesztésére fordíthatnák.

NAPI HIREK.

Ifjusági nagy gyűlés.

(Az ifjuság az általános választójog mellett és a nemzetköziség ellen.)

A debreceni akadémiai ifjuság ismét jelét adta kiváló hazafias érzésének, midőn d. u. 3 órakor a Bika dísztermében nagy gyűlést rendezett a nemzetköziség ellen. Mintegy nyolevan tagból álló ifjuság volt jelen. Az egész ország föl van már izgatva az általános titkos választójog kérdésével, mindenütt gyűléseznek, javaslatokat tesznek a kérdésben. A budapesti egyetemi ifjuság a napokban irt át a debreceni Főiskola ifjuságához, hogy csatlakozzék hozzá elvileg, hogy tudniillik az általános titkos választójog kiterjesztése igenis jogos követelés bizonyos határozott formában, azonban a nemzetközi szocializmus törekvései ellen most küzdeni kell.

Ezen ügyben gyűlésezett ma az ifjuság Barkaszy Károly főiskolai senior helyettes elnöke alatt. Az elnök lelkes felszólalásán kívül hatással szökött még Kocsis János III. é. hittanhallgató. A budapesti egyetemi ifjuság átiratára a gyűlés a következő értesítést küldötte sürgönyileg a budapesti egyetemi ifjusághoz:

A debreceni akadémiai ifjuság, mint a magyar irás és olvasáshoz és a hazafisághoz hű, az általános titkos választójog kiterjesztése mellett állást foglal, de tiltakozik a nemzetközi szocializmus ellen, mely ezen jog kiterjesztését, a nemzeti követelések ledöntésével a koalíció széttörésével akarja elérni, és hogy e célját elérje az alkotmányellenes kormány ellen fog kezdet.

Majd a második tárgyra tértek át. Tiltakozott ugyanis a gyűlés, egy helyi lap, tegnapi számában megjelent támadás ellen, mire nézve a következő határozatot iktatta jegyzőkönyvbe:

„1., A főiskolai ifjuság ez időszerint egyedül a nemzeti ideálokért folytatott küzdelmet tartja jogosnak. Mint nemzeti küzdelmünk leghivatottabb vezetőjére hittel és bizalommal tekint a koalícióra.

2. Aggodalommal nézi mind ama törekvéseket, melyek időszerűtlen eszmények sürgetésével a nemzeti közdelem egységét veszélyeztetik, vagy azt egyenesen megbontani törekednek.

3. A debreceni főiskolai ifjuság mint igazán a népért élő ifjuságnak mindenkor élő eszménye lesz a nép javaiért, jogaiért való küzdelem, de még ismét is drágábbnak és elsőbbséget tartja a nemzeti függetlenségnek a kivívását, s a nemzeti becsület helyreállítását.

4. A minden fentartás nélküli választójogért küzdő nemzetközi szocialistáktól minden érzelmi közösséget megtagad mindaddig, míg küzdelmük a nemzeti eszme ellen irányul.

5. Felháborodással utasítja vissza mindama vádak, hogy a debreceni ifjuság a klerikalizmussal szövetkezne a nép jogok ellen.

6. A debreceni ifjuság eszménye mindenekelőtt az államiságban, azután a népben szabad, irányában magyar Magyarországnak! Ezzel a gyűlés véget is ért, melyen minden a legnagyobb rendben és csendben folyt le.

Napról-napra.

— szeptember 14.

„Elvesztettem a csatát”, így az öreg generál, Azután megretírel, Grácig, Bécsig meg sem áll.

„Elvesztettem a csatát!” sokszor hallottuk biz ezt, Osztrák lobogóra hölgy! jeligéül felhimezd!

Elmondtuk Beust esetét... rásüt a császári kegy, Otthon obsitot talál, szépen a kuckóba megy.

Fejérváry generál, ép így jártál, ugy e bár? Becs hálójában bizó, jó és rossz, mind ekként jár!

Bécsset rosszra csábitád, nem gondoltad, vén hamis, Hogy a Burg mindenre kész, sőt bajában — jóra is!

Nyílik a szini-szezon, Lesz prolog és epilóg... Zsúl ha szól: „bérlet remek!” — Ez lesz a jó monológ!

— **Lelkészképesítő vizsgálatok.** Az ev. ref. egyháznál most folynak a lelkesképesítő vizsgák. 15 vizsgázó közül öten képesítették kitüntetéssel. Az új lelkeszek a következők: Kövér Árpád, a mult évi főiskolai senior, Németh Vince, Kónya Gábor, Kiss László és Kolozsváry Mihály.

— **Uj napilap a vidéken.** Hódmezővásárhelyen politikai napilap indult meg Reggeli Ujság címmel. Felelős szerkesztője és laptulajdonosa Kun Béla, ki egy másik vásárhelyi lap kötelékéből azért vált ki, mert az a jelenlegi alkotmányellenes kormány dícséretét zengi. Kun Béla hírlapíró működését előnyös oldalról ösméri Debrecen közönsége is.

— **Az ujságírók országos szervezetének küldöttsége** Stauber József elnök vezetésével ma délelőtti tisztelettel Justh Gyula házelnöknel s átnyújtotta neki a kaszai vöröngész dolgában a képviselőházhoz intézett feliratot. Justh Gyula szívesen fogadta a küldöttséget, amelynek az elnökön kívül Benedek Árpád, Biró Pál, Sas Ede, Róna Lajos, Székely Miklós és Molnár Jenő voltak a tagjai: A feliratot Stauber József nyújtotta át. A képviselőházból a küldöttség a függetlenségi pártba ment tisztelegni Kosuth Ferencnél, majd Herceg Ferencet, Szatmári Mór, Vészi Józsefet, Rákosi Viktort, Bánffy Dezső bárót, Andrássy Gyula grófit és még több képviselőt keresték fel.

— **Felhívás a ténontartó mesterurakhoz.** Miután azon iparos tanulókat, a kik e hó végéig be nem iratkoznak és a 4 korona tandíjat, valamint az 50 fillér beiratási díjat be nem fizetik a rendőrséghez be kell terjesztenem, felhívom a t. mester urakat, hogy tanulóikat e hó végéig okvetlenül irassák be. — Debrecen, 1905. szeptember 14. Dóczy Gedeon ip. tanonciskola igazgató.

— **A hipnotizáló tanító.** Budapestről írják: Scholz Lajos IX. kerületi tanítóról az derült ki, hogy a gyöngye elméjü és beszédhibában szenvedő gyermekeket hipnotizálta s ugy igyekezett velük bizonyos ismereteket elsajátíttatni. A tanítót több érdeklött szülő följelentette a tanácsnak, a mely a mai ülésében kimondotta, hogy Scholz Lajos tanító jóhiszeműen járt el, mivel azonban a részéről alkalmazott eljárás esetleg ártathatna a tanuló idegzetének, a tanács szigoruan utasítja őt, hogy ezentul kizárólag a szabályszerű pedagógiai módszert kövesse a tanításában.

— **A polgári asztaltársaság összes tagjai** e hó 16-ára szombat este 8 órára a Dréher söresarnok helyiségében tartandó értekezletre meghivatnak.

— **A cselédszerző intézetek óhaja.** Régi óhajta volt a debreceni cselédszerző intézeteknek az, hogy megültsék az ugynevezett „cselédvásár.” Ezért több ízben is folyamodtak a városhoz, kérve, hogy cselédeknek csak az intézetekből szerezhessék a cseléd tartók. A napokban is egy ily értelmű kérvény fölött határozott a főkapitány, azonban kimondta, hogy a cselédnek nem kötelezhető arra, hogy csupán csak az intézetekből szegődhessen el, mert hiszen ez által a személyes szabadságukban korlátoznának. A cselédszerző intézeteknek a napokban kézhesítik is e határozatot.

— **Magyar név.** Goldstein Izrael hajduszováti lakos és kiskoru Emma, Kálmán, Ella nevű gyermekei belügyminiszteri engedéllyel Győrösi-re magyarosították nevüket.

— **Elzüllött tanító.** Valamikor tanító volt Székely Gyula, de a jeles képzettségű ember teljesen elzüllött. Lerongyoldottan csavargott a városban és kéregetett, mikor a rendőrség elfogta.

— **Csendélet Hajdusámsonban.** A hajdusámsoni legények duhajkodása az utóbbi időben határt nem ösmér. Egész éjjel hangos ordítózással járják be a falut, ugy hogy miattok nincs békés nyugovása a lakosság. A csendőrség egész csapat legényt jelentett fel kihágásért. A legények duhajkodásának központja a Kohn Jakab korezmája, ahol Horvát Lajos és Máté Benjámin botrányos verekedést is rendeztek. A központi főszozolgabírószág érzékeny bírságokkal fogja a duhajkolókat észretéríteni.

— **Tolvaj cimborák.** Kocsis János Hatvan u. 62. sz. lakos napszámos tegnap két cimborájával betért egy vendéglőbe, hogy szomszúságát kissé csillapítsa. Azonban addig tette ezt, mig végre alaposan beesipett. A két cimborá Kocsis János e részeg állapotát arra használta fel, hogy cimborájukat megfosztották csekély pénzétől. Körülbelül 16 korona volt a zsebében, a mit tőle elloptak mialatt hazakísérték. Mire kijózanodott, csak üres zsebeit találta — azonban a pénzt nem. Tüstént panaszt tett hűtlen cimborái ellen a rendőrség, mely a nyomozást már megis indította.

— **Leánya miatt a halálba.** Szökécsi Istvánné Tóth Sára v. peresi asszony mint onnan jelentik — a halálban keresett menedéket mert már nem nézhette a 19 éves Julia nevű leánya a züllés útján egyre lejjebb sülyed. Még e hó 10-én akart megválni az élettől, de nővére Géder Istvánné, ki véletlenségből észrevette a szerencsétlen asszony szándékát tervében megakadályozta. Nővére távozása után azonban ismét előkereste s marólugos üveget, mikor is a szerencsétlen megakadályozhatlanul fölhajtotta a maró folyadékot. Csakhamarirtózatok közt fetrengett.

a szegény asszony. Mire a szomszédok hívására dr. Kiss István orvos az első segélyt megadhatta volna, a mérge teljesen átjárta a belső szerveit. A szerencsétlen anya a halállal vívódik.

— **Kossuth lakoma.** A debreceni függetlenségi kör f. évi szeptember hó 19-én, Kossuth Lajos születésének évtordulóján, Tóro Imre vendéglőjében társas vacsorát rendez. Külön meghívót nem bocsát ki a rendezőség, hanem ez uton kéri fel Debrecen polgárait, hogy a lakomán — pártkülönbség nélkül — minél számszerűbben jelenjenek meg. A résztvevni szándékozók iratkozzanak fel a kör Csepői utcai helyiségében kitért íven. A vacsora kezdete 8 órakor lesz. Egy teríték ára 3 korona 40 fillér.

— **Szerencsétlenül járt huszár.** Ma reggel a gyakorlaton a 7. huszárezred 4. századának egyik legénye lebukott a lováról és a lábán súlyosan megsérült. Kocsin hozták be a városba. Az orvosi vizsgálat után beszállították a csapátkórházba.

— **Elgázolás.** A szűk torkolatu csapó utcán sűrűn történnek elgázolások. Ma délután is szerencsétlenség történt. A 14. sz. két fogatú berkocsi gázolta el a piac utca torkolatához közel Gellés Sándor gerébi tanyán lakó napszámot. A kocsis kerekelt a szerencsétlen ember lábán és mellén mentek keresztül. Súlyos sérüléssel szállították be a kórházba.

— **Verekedés.** Nagy Miklós újföldi 2. sz. lakos napszámot a Rakóczi utcában járt tegnap, hol összalálkozott Ecsedi Ferenc és Varga Lajos napszámokkal, a kik összeszólalkozás után Nagy Miklóst botpikkal alaposan eltárgalták. A sértett fejelentést tett a rendőrségen a verekedők ellen, mire a vizsgálatot megindították.

— **Halálozások.** Tegnap a következők hunytak el városunkban: Nagy Pál ev. ref. 16 napos, Gubenyácz Etelka ev. ref. 2 éves, Kulcsár Ilona rom. kath. 9 hónapos, T. th Julianna ev. ref. 74 éves, Harkály Piroška ev. ref. 5 éves.

— **Elfelejtette a nevét.** A rendőrség még szerdán este szedte fel az utcán Orosz Mihály napszámot, aki úgy berugott, hogy meg a nevét is elfelejtette. Ma végre annyira kijözanodott, hogy a nevét és lakását bemondhatta, úgy, hogy elbocsájthatták a járhatatlant, aki egyenesen a pálinkás putik felé vette útját.

— **L. pások.** Vanyó Ilona hadházi-ut 15 sz. a. lakó szakácsné panaszt tett a rendőrségen, hogy régi helyen hagyott motycijából 9 kor. 10 fill. pénzt valaki kilopta. — Kovács József Hatvan u. 62 sz. a. iparossegéd is azt panaszolta, hogy az éjjel, mikor berugott, valamelyik ivócimbora 10 koronás óráját ellopta.

— **Elfogott zsebtolvajok.** A debreceni rendőrséget ma táviratilag értesítették Hajdunásárról, hogy ott elfogták Gáspár Péter 19, Gáspár Gábor 16 és Hegymegi Rudolf 20 éves debreceni zsebtolvajokat. Gáspár Pétert éppen tetten érték.

x **LETYTER JOZSEF** fényképezési és fényképnagyítási műterme Piac utca 44. dr. Ujfalu-say-ház. Állandó fényképfelállítás a műterem kapubejárataánál levő szobában.

x **Diákok részére** legújabb divatu kalapok és sapkák ritűnő szabásu ingek gallérok és kézeldők, elegáns nyakkendők zsebkendők és harisnyák olcsó szabott arban kaphatók **Fekete Jakab** uri divat üzletében Főtér.

x **Tankönyvek** kiváló erős tábla, len cérna fűzessel jutányos árban köttetnek Antalfy Ferenc könyvkötészetében, Piac-u. 31. a., a városbázzal szemben.

Arany Bika kávéházban ma este cigányzene.

TAVIRATOK.

Égő kincstári erdők.

Budapest, szept. 14. A „Magyarország“ azon, szinte hihetetlen hírt közli, hogy a **Herkulesfürdő melletti kincstári erdők már öt hét óta lángban állanak.** Eddig 400 hektár erdő égett le, **mentésre azonban intézkedések mindeddig nem történtek.**

Összeesküvés Berlinben.

Berlin, szept. 14. A Berliner Tageblatt jelenti Varsóból: Az éjjel egy nagy fegyverraktárt fedeztek fel, a melyben nagymennyiségű revolvertöltény volt. A raktárt, a mely Kovalcsik nevű csillagásznak a csillagvizsgáló toronyban lévő lakásán volt, a hatóság lefoglalta. Kovalcsikot, leányát és fiát letartóztatták. Egy másik fegyverraktárt a Szochnoval-utcában egy gyógyszerész lakásán fedeztek fel. Több embert letartóztattak.

Ujabb zavargás Tokióban.

Tokio, szept. 14. A rendőrség jelentése szerint a legutóbbi zavargások alkalmával 388 rendőrtisztviselő, 13 tüzoltó és két katonasébesült meg. A zavargók és a zavargásban részt nem vett közönség részéről 9 embert megöltek és 387 megsebesült.

Feloszlatott gyűlés.

Helsingfors, szept. 14. Tegnap délután 9 órakor a tüzoltóépületben gyűlés volt mintegy ezer ember észrvételével, a kik az ország minden részéből sereglettek össze. 3 órakor a fő kormányzó parancsa érkezett a gyűlés ezinhelyére, a mely szerint a gyűlést azonnal oszlassák fel, különben erőszakot alkalmaznak. Egyidejűleg egy fél század katonaság vonult be a gyűlésterembe. Erre a gyűlés feloszlott. Az utcán szintén egy fél század katonaság foglalt állást.

Öngyilkos főhadnagy.

Sopron, szept. 14. Kaszó Jenő soproni 13. honvédegyalozredbeli főhadnagy, a ki csak tegnap érkezett vissza ezredével a nagygyakorlatokról, ma reggel agyonlőtte magát. Két levelet hagyott hátra a melyekben azonban végzetes tettének okát nem közli.

Budapesti gabonatözsde.

(Déli zárlat.)

Budapest, szept. 14.

Buzakinálat és vételkedv jó. Tartott irányzat mellett 60,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonacemek változatlanok. Idő: meleg.

Buza októberre	15.74—76.
„ áprilisre	16.44—46.
Hús októberre	12.76—88.
„ áprilisre	13.48—50.
Zab októberre	12.00—02.
„ áprilisre	12.50—52.
Tengeri szeptemberre	13.12—14.

Törvényszék.

§ **A bankó szállító.** Szenzációs bűnpör tárgyalása folyik mert a debreceni törvényszék előtt. Kozma József, kinek Szerencsen nagy szalámigyára van, 1904. január elején egyházug mesével rávette Koroknai Imre és Kádár Sándor földesi lakosokat, hogy adjanak neki 600 koronát, miért ő

háromannyi új bankót ad Kádárnak, fel is utazott Bécsbe, ott átvette a 600 koronát és azt mondta, hogy Kádár menjen haza, a pénzt néhány nap múlva megkapja. Kádár hazament s néhány nap múlva kaptak is Bécsből csomagot, melyben az 1800 korona helyett egy csomó tiszta írópapír és néhány üveg színes tinta volt. A becsapott emberek feljelentették Kozmát, ki a csalás miatt tegnap került a debreceni törvényszék elé. A vádlott tagadja a csalást és a törvényszék újabb tanukat idézett be, kiket ma hallgatnak ki.

§ **Gyermekhalál gondatlanságból.** Tizenégy napi fogházra ítélte tegnap a törvényszék a Mácson lakó Umheiser Ferencné, mivel 1905. május 29-én tüzes hamut öntött az udvarra, hol két éves gyermeke a hamuban úgy összeégette magát, hogy néhány nap múlva meghalt. Umheiser né felebezett.

Szerkesztői-posta.

T. G. (Budapest) Ma nem adnak miniszteri engedélyt a névmagyarosítások alkalmával sem a mai helyesírástól eltérő névírásokra. Így tehát az illető nevében előforduló „ss“ nagyon k é t e s.

B. K. (H.-Böszörmény.) Nem Luzták ki.

B. E. („Eltávoztál.“) Korán lenne még.

KÖZGAZDASÁG.

Kereskedők és iparosok figyelmébe.

A debreceni kereskedelmi és iparkamara jelenti, hogy a debreceni m. kir. honvéd csapátkórház részére az 1906. évi január hó 1-től 1906. évi december hó 31-ig terjedő egy — esetleg három évre szükséges vendéglőszertü élelmezésének biztosítására árlejtést irt ki. Az árlejtés okt. 5-én délelőtt 9 órakor a m. kir. csapátkórház irodájában. — Az érdekeltek figyelmébe a debreceni kereskedelmi és iparkamara ezennel felhívja az aknasugartói főbánya hivatal által kezeltett árlejtésre. Verseny tárgyát képezi buza, rozs és tengeri szállítása. Az ajánlatok 1905. év okt. hó 12-én délelőtt 10 órájára benyújtandó. — A bánatpénz összege 4000 korona az ajánlat mellé csatolandó. Bővebb felvilágosítást az érdeklődők a kamaránál vagy az árlejtést kiíró hatóságnál nyerhetnek. — Zab, széna, olaj, mézga, kötélárukra hirdet pályázatot az aknaszlatinai főbánya hivatal. Ajánlatok okt. 19-ig nem késnek.

Az állatkiviteli korlátozás megszünt. A sertés kiviteli korlátozásokat, melyek Hajdumegye szoboszlói s központi járásaira, továbbá Szoboszló városára nézve fenállottak, a földmivelésügyi miniszter újabban kelt rendeletével megszüntette.

Nyilt-tér.

== Emésztési bajok ==

a Styria-forrás vizének ivása által, úgy a Tempel-forrás vizének ivása által, borral cognaccal vegyítve kitűnő hatásuak.

Kapható:

Hoffman Józsefnél

Budapest, Báthory-u. 8 sz.

„Hollandi gyomor-cseppek“

a legkitünőbb háziszor minden-nemü gyomorfájásnál, gyomorgörcsnél, emésztési zavaroknál.

Használati utasítás mellékelve minden üveghez.

Kéznel tartása kiválóan ajánlható oly egyéneknek, kik nyaralni, utazni mennek vagy akik tanyákon vagy kis faluban tartózkodnak, hol baj esetén orvosi segítséghez azonnal nem juthatnak.

1 üveg „hollandi csepp“ ára 40 fillér.

Kapható:

Mihalovits Jenő gyógyszer-tárában

DEBRECEN, városházzal szemben.

**Zongorák,
Pianinok,
Harmoniumok és
Cimbalmok**

a legnagyobb választékban

részlet fizetésre is kaphatók

Schmidt S.

Zongora és zenemű raktárában.

Hirdetések művészi illusztrálása, szövegezése, eredeti tervezetek kidolgozása és előleges költségvetések teljesen díjtalanul.

GOLDBERGER AV.

BUDAPEST, V. VÁCI-UTCA 20. - HIRDETÉSI IRCSA -

Iskolás fiúk és leányok részére

ajánlunk:

**Fehérneműeket,
Paplanok,
Matracok,
Flanell takarók,
Zsebkendők,
Nyakkendőket.**

Óriási választékban

DONOGAN ÉS SOMOSSY

Debrecen, Kistemplombazár.

Divatos Őszi felöltők Havelokok

félárban

Párisi Divat Áruházban

fő postával szembe

fiu és leányruhácskák
mesés olcsón.

A legjobb arc-
széplítő szer a

SERAIL-ARCZKENŐCS,

Egy tégely ára
1 kor. 40 fillér.

mely az arcot tisztítja, fehériti és bársony puhává teszi.

Minden ártalmas alkatrész nélkül!

Egy kis tégely
ára 70 fillér.

Serail-szappan.

Kitünő toillet szappa-
nok a kenőcs haszná-
lához

Serail-puder. Kiváló finom arczpor
három színben, fehér, rózsás és krém

1 doboz ára 1 korona.

Epe-szappan.

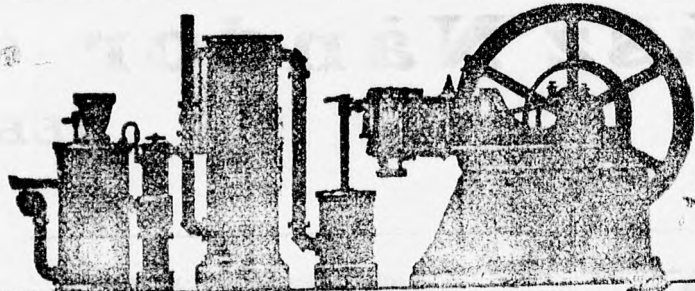
Serail-crème. nappali használatra.

Serail-szájviz. A legjobb szájviz.

Kapható: dr. Rothschnek V. Emil, Mihalovics István, Tóth Béla, Füleky Pál, Muraközi László, Balázs Ödön gyógyszerész uraknál, valamint Jóna és Jóna urak droguerájában.

Továbbá a készítőnél: **ROZSNYAI MATYÁS** gyógyszer-tárában

Aradon szabadság-tér, valamint minden más gyógyszer-tárban.

Eredeti OSERS és BAUER motorok

Budapest, VI., Podmaniczky-utca 18.

Motorgyár és vasúttóde: Bécs.

Benzin és petroleum-motorok és locomoblok, szlív-gáz-motortelepek
2-3 fill. üzemköltséggel. — Kedvező fizetési feltételek. — Elsőrang
gyártmány. — Költségvetés és árjegyzék ingyen.

Olesó kamatu, kényelmesen lefizethető

készpénzkölcsönöket

földekre és házakra, személyhiteleket

folyószámlákra és váltókra

igen előnyös feltételek mellett azonnal folyósítat

Goldstein Mór banküzlete

Debrecenben,

József kir. herceg-utca 10.

Budapesten,

V. Báthory-utca 5,

Mindennemű értékpapirokat a legmagasabb napi áron vesznek.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Eladó földbirtok!

Pest megyében Kiskunhalas város határában a nagy altöldei transversális mint közelében, Kiskunmajsa mező városához $\frac{1}{2}$ órányira fekvő 300. kat. hold szántó kaszáló, erdő és legelőből álló földbirtok szabadkézből eladó, értekezhetni személyesen Székér Pál rendőrkapitánnyal Kiskunhalason, vagy levélelleg Benedek Albert vaskereskedővel ugyanott, vétel ára 120. ezer korona.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Hirdetések

felvetetnek a kiadóhivatalban.

Uj ékszer üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni hogy,
Piac-utca 55. szám a.
a HUNGÁRIA tőzsomszédságában

fővárosi mintára elegánsan berendezett
arany, ezüst, óra és
ékszer-üzletet nyitottam.

Midőn e körülményre a n. é. közönség b. figyelmét felhívom, kérem, hogy engem mint helybeli régi ösmerős szakembert b. pártfogásában részesíteni és új üzletemet megtekinteni méltóztassék.

Kiváló tisztelettel

ROSE DEZSŐ

EKSZERÉSZ Piac-utca 55 szám a.

Ékszer különlegességek

KIZARÓLAG

Halász Nándor ékszerésznél kaphatók

DEBRECEN Piac-utca 24 szám.

Fehérló szálló épületében.

Nagyon segít és utól-
érhetlen feregpusztító
Üvegekben vásárol-
juk.

Debrecen

Csanak József
Crisco Lajos
Csillag József
Deutsch Lajos
Félegyházy János
Fritsch Károly
Ganovszky Lajos
Gőczey István
Havas József
Jósa és Jóna
Kertész Nándor

Klein Ignác
Kóhn Henrik
Komlóssy Lajos
Kontsek Géza
Kernhoffer József
Kovács Mihály
Krausz J. Bernát
Lindenfeld J. Jenő
Lusztig és Bán
Mayer Jenő
Neumann Nándor
Parti Ferenc
Rickl Antal József

Kapható:

Róth Antal
Tóth Kálmán
Várray József
Gőczey István
Böszörményi István
Molnár Jenő.
Kornhoffer József
Kertész Miklós

Berettyóujfalu:

ifj. Weiszberger Ignác

Érmihályfalva:

Grósz Hermann

Lévay Vince
Pollák Móric

Hajduböszörmény:

Gemeinbeck József
Tulogy Ferenc

Hajdunánás:

Körner Lola

Tiszafüred:

Kiss Géza Ernő
Schön Jakab
Weizsmann József

kereskedőknél.

